

РЕПУБЛИКА СРБИЈА АУТОНОМНА ПОКРАЈИНА КОСОВО И МЕТОХИЈА УНИВЕРЗИТЕТ У ПРИШТИНИ - ПРАВНИ ФАКУЛТЕТ ПРИШТИНА - КОСОВСКА МИТРОВИЦА			
ПРИМЉЕНО		02.04.	2025. ГОДИНЕ
ОЈ	БРОЈ	ПРИЛОГ	ВРЕДНОСТ
08/5	48	-	-

ИЗВЕШТАЈ МЕНТОРА О ЗАВРШНОМ МАСТЕР РАДУ

I ПОДАЦИ О КАНДИДАТУ
1. Име, име једног родитеља, презиме Ивана, Драгиша, Ђокић
2. Датум рођења, општина, Република: 23. 01. 1990. године, Косовска Митровица, Република Србија
3. Година уписа на мастер академске студије права 2022/2023 године
II НАСЛОВ МАСТЕР РАДА
„Заштита узбуњивача“
III ПРЕГЛЕД МАСТЕР РАДА
Мастер рад „Заштита узбуњивача“ систематизован је у седам делова (што укључује нумерацију уводног дела, закључног и пописа литературе), нумерисаних арапским бројевима са насловима и поднасловима (другог, трећег нивоа), уводом, закључком, списком коришћене литературе и правних извора, укупног обима 91 страна компјутерски обрађеног текста, уобичајеног прореда (фонт 12, <i>Times New Roman</i>). На крају рада је потписана изјава аутора којом се потврђује оригиналност и самосталност научног рада.   У Уводу мастер рада кандидаткиња излаже концептуално-методолошки оквир предмета истраживања, план и систематику рада, циљ, хипотезе рада (опште и посебне). Предмет истраживања мастер рада је узбуњивање и поступак заштите узбуњивача који кандидаткиња анализира кроз призму позитивно-правних решења у Републици Србији, међународних прописа и упоредног законодавства. Како наглашава аутор заштита узбуњивача представља заштиту савесних грађана који покушавају да допринесу бољој слици друштва која је неретко угрожена незаконитим и неетичким понашањем појединаца. Пут успешног узбуњивача понекад изискује тешке напоре у проналажењу излаза из лавиринта прописа и (не)надлежних институција. Узбуњивачи често уместо заслуге и похвале трпе одмазду и осуду околине, подвлачи аутор у уводном делу. У том контексту кандидаткиња наглашава неопходност адекватне заштите узбуњивача.   У делу мастер рада насловљеном „Теоријско одређење узбуњивача“ кандидаткиња излаже појмовно одређење, дефинисање узбуњивача, узбуњивача (енгл. <i>whistleblowing/whistleblowers</i>). При том указује на историјат, политичке, културолошке, моралне и друге аспекте/корене узбуњивача. У сублимату ових одређења аутор наглашава да идеја о узбуњивачима није везана за одређено место или време, већ је резултат сталне потребе за транспарентношћу, правдом и одговорношћу. Узбуњивање, право на узбуњивање аутор анализира и у односу на слободу изражавања и са борбом против корупције.   „Међународни оквири института узбуњивача и регулатива Европске уније“ је наслов трећег дела мастер рада. Заштита узбуњивача је кључна компонента у борби против корупције, злоупотреба, непоштовања закона и других неправилности у друштву. Из тих разлога питање заштите узбуњивача јесте питање које је регулисано како на међународном, регионалном, тако и на националним нивоима. Имајући у виду сложеност самог деловања ових лица, на међународном плану је изражено настојање усклађивања регулативе. Случај Асанж је отворио многа

питања на међународном плану, подвлачи аутор. Постоји неколико важних и значајних принципа који усмеравају деловање узбуњивача (како на националном тако и међународном плану). Основни принципи заштите узбуњивача укључују гарантовање анонимности, спречавање одмазде, обезбеђивање правног и финансијског осигурања, као и подршку и заштиту од стране државних институција. Међународни стандарди, међународна регулатива, нарочито регионална, попут оне коју поставља Европска унија, Савет Европе, као и стандарди у оквиру Организације за економску сарадњу и развој (ОЕЦД), Међународне организација рада такође играју кључну улогу у обезбеђивању заштите узбуњивача.

Четврти део мастер рада насловљен је „Нормативни оквир у Србији“. Аутор наглашава да је еволуција законодавства у овој области почела релативно касно. Први кораци у регулативи предузети су у области корупције, као засебног феномена, односно појаве, која је изискивала деловање и брзу друштвену реакцију. Нормативни оквир заштите узбуњивача у Србији примарно чини Закон о заштити узбуњивача („Сл. гласник РС“, бр. 128/2014). Све до доношења Закона о заштити узбуњивача, којим су уређени механизми посебне заштите ове категорије лица, заштита се обезбеђивала аналогном применом других закона и правних прописа (нпр. Закон о државним службеницима, Закон о слободном приступу информацијама од јавног значаја, Закон о Агенцији за борбу против корупције и др).

„Регулисање узбуњивања у упоредном праву“ је наслов петог дела мастер рада. Кроз анализу регулативе Уједињеног Краљевства, Републике Словеније, Републике Српске, Босне и Херцеговине и Црне Горе аутор је настојао да анализира различите правне моделе и приступе који се примењују у појединим земљама за регулисање узбуњивања, почев од најразвијенијих земаља и земаља из окружења. Кандидаткиња је настојала да укаже како различити правни системи дефинишу и штите узбуњиваче, које процедуре предвиђају за пријаву неправилности, и на који начин обезбеђују да узбуњивачи не трпе негативне последице због својих радњи. Такође, указано је на норме и стандарди као и примере добре праксе који могу послужити као модел за унапређење регулативе у нашој земљама.

Шести наслов је „Улога узбуњивача у борби против корупције“. Институт узбуњивања треба да представља „носећи стуб“ у погледу откривања корупције и њене превенције. Улога узбуњивача у борби против корупције је, преваходно, превентивна. Даље, сазнање да правни систем функционише представља предуслов да се процесуира одређена коруптивна радња.

Шести део мастер рада је Закључак.

Литературу сачињава 62 библиографске јединице. Од тога су 39 у домену научне и стручне литературе, 7 библиографских јединица су радови еминентних иностраних аутора. Правних извора (домаћих, међународних, регионалних) је 21, и 2 судске пресуде.

IV ВРЕДНОВАЊЕ ПОЈЕДИНИХ ДЕЛОВА РАДА

Узбуњивање омогућава размену релевантних информација о потенцијалним неправилностима или злоупотребама, што је од виталног значаја за очување демократских вредности и одговорности власти. Узбуњивање често има за циљ откривање истине о незаконитим радњама или злоупотребама које могу угрозити јавни интерес или права појединаца. Стога, подржавање узбуњивача и заштита њиховог права да слободно износе информације важно је за очување интегритета друштва и владавине права.

V ЗАКЉУЧЦИ ОДНОСНО РЕЗУЛТАТИ РАДА И ИСТРАЖИВАЊА

Од круцијалног значаја за адекватну заштиту узбуњивања од свих видова

одмазде је усвајање *lex specialis* - Закона о заштити узбуњивача 2014. године (ступио на снагу 5. јуна 2015. године). Овим законом уређује се узбуњивање, поступак узбуњивања, права узбуњивача, обавеза државних и других органа и организација, правних и физичких лица у вези са узбуњивањем, као и друга питања од значаја за узбуњивање и заштиту узбуњивача. И поред норми овог закона који непосредно уређује област заштите узбуњивача, остају, природно, одредбе неких других закона које на посредан начин уређују ову област, као нпр. Закон о раду, Закон о парничном поступку, Закона о облигационим односима, Закон о заштити података о личности итд. Кандидаткиња констатује да је усвајањем Закона о заштити узбуњивача остварено стратешко опредељење Републике Србије да заштиту узбуњивача уреди на свеобухватан и ефикасан начин. Усвајање закона представљало је значајан помак у борби против корупције, изградњи система добре управе и враћању поверења у државне институције. Република Србија је тим кораком испунила прихваћене међународне обавезе и уједно постала једна од првих држава која је област заштите узбуњивача уредила у складу са Препоруком 7(2014) Савета Европе.

VI КОНАЧНА ОЦЕНА МАСТЕР РАДА

Мастер рад под насловом „*Заштита узбуњивача*“, кандидаткиње Иване Ђокић, представља самостално и оригинално делу у смислу члана 24. Правилника о мастер академским студијама права Правног факултета Универзитета у Приштини са привременим седиштем у Косовској Митровици. Кандидаткиња је подробно анализира сва питања везана за поступак узбуњивања и заштите узбуњивача у смислу позитивно правне регулативе Републике Србије. Користећи компаративни метод указано је на могућност потенцијалне имплементације појединих норми из упоредног законодавства а у циљу унапређења заштите узбуњивача. У изради рада је коришћена квалитетна литература како домаћа тако и страна. Консултована литература, правни извори коректно су наведени у фуснотама и у попису литературе. Коришћење релевантне теоријске грађе указује на академску самосталност и способност кандидата да кроз ово истраживање оствари оригинални, научни и стручни допринос за даља истраживања у области заштите узбуњивача.

VII ПРЕДЛОГ

На основу изложеног ментор предлаже да се мастер рад под називом „*Заштита узбуњивача*“ кандидаткиње Иване Ђокић, прихвати и одобри одбрана истог.

У Косовској Митровици,
02.04.2025. године

МЕНТОР

Проф. др Слободанка Перић